

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas: Vallåsskolan åk 4-9

Ansvarig skolledare: Camilla Lithander och Ida Ottosson

Gäller läsåret: 2019/20

INNEHÅLL

Inledande bestämmelser.....	2
Grunduppgifter	3
Främjande arbete	5
Främjande insatser	7
Främja likabehandling oavsett kön.....	7
Främja likabehandling oavsett könsöverskridande identitet eller uttryck	7
Främja likabehandling oavsett etnisk tillhörighet	8
Främja likabehandling oavsett religion eller annan trosuppfattning.....	8
Främja likabehandling oavsett funktionsnedsättning/funktionsvariation	9
Främja likabehandling oavsett sexuell läggning	9
Främja likabehandling oavsett ålder	10
Främja förskola/skola fri från kränkande behandling	10
Förebyggande arbete	11
Kartläggning och Förebyggande åtgärd/er	13
åtgärdande ARBETE	17
rutiner för akuta situationer	17
Vallässkolans rutiner för akuta situationer	18
Begreppsdefinitioner	20

Inledande bestämmelser

På Vallässkolan har vi en vision av att alla elever skall uppleva skolan som trygg och fri från diskriminering och kränkande behandling. Skolan skall präglas av människors olikheter. Respektera dig själv, respektera andra och respektera egendom.

Verksamhetsformer som omfattas av dessa bestämmelser är förskola, skola, fritidshem och grundsärskola.

Frågor till planens olika områden:

Visionen – Detta kännetecknar vår förskola/skola - vår helhetsidé

Främjande – Hur ser vi till att problemen inte uppkommer?

Kartläggning – Var finns problemen i vår verksamhet?

Förebyggande – Hur arbetar vi så att problemen försvinner?

Akuta situationer – Stoppa problemen direkt!

Uppföljning – Har vi fått bort problemen ur verksamheten?

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas: Grundsskola, Vallåsskolan 4-9

Ansvariga för planen:

Rektorn ansvarar för planen och ser till att all personal på skolan, elever och vårdnadshavare känner till att alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är förbjudna på skolan. Rektorn ser också till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns, elevers och personals lika rättigheter, samt att motverka kränkande behandling och diskriminering eller trakasserier på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning och ålder. Rektorn kontaktar andra myndigheter vid behov.

Vision (detta kännetecknar vår förskola/skola - vår helhetsidé):

Alla på Vallåsskolan skall uppleva skolan som trygg och fri från diskriminering och kränkande behandling. Skolan skall präglas av människors olikheter. Respektera dig själv, respektera andra och respektera egendom.

Så här säger lagen:

Vilket arbete skolan ska driva mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling t ex mobbing regleras av lagstiftningen i skollagen och diskrimineringslagen. Arbetet styrs också av läroplanen, Lgr 11.

Utvärdering görs (när, ansvariga):

2020-06-19 av ansvarig rektor

Barnens delaktighet i framtagandet av planen:

Det är alla elevers gemensamma ansvar att:

- påtala kränkande behandling, trakasserier och diskriminering som förekommer på skolan.
- bemöta elever, lärare och övrig personal på ett respektfullt sätt.

Under utvecklingssamtal diskuterar mentor om kränkning eller mobbing förekommer tillsammans med elev och vårdnadshavare. Elevrådsrepresentanter är delaktiga i arbetet med plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling och presentera denna för eleverna på skolan. Dessa sammanställs och förebyggande åtgärder arbetas fram. Eleverna ges inflytande genom undervisning, enkäter, klassråd, elevråd.

Vårdnadshavarnas delaktighet i framtagandet av planen:

För att ge möjlighet till inflytande måste föräldrar informeras om syfte och innehåll i vår plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Inflytandet ska ges genom föräldramöten, utvecklingssamtal samt på skolans hemsida.

Personalens delaktighet i framtagandet av planen:

All personal som arbetar på skolan ska:

- Sätta sig in i och följa skolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt kontinuerligt utvärdera det fortlöpande arbetet.
- Vara delaktiga i det kontinuerliga förandet av Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling genom att tillsammans reflektera och utvärdera samt att forma främjande och förebyggande åtgärder mot kränkning och diskriminering. Detta arbete sker fortlöpande och inplanerat vid gemensamma sammankomster så som arbetslag, APT, kompetensdagar, elevhälsan samt enkäter. Planen blir på så sätt ett levande dokument.
- Ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som hen förmedlar genom sin undervisning/arbete och sträva efter likabehandling.
- Se till att åtgärder vidtas då kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering misstänks, anmäls eller upptäcks.
- Dokumentera misstänkt, anmäld eller upptäckt kränkande behandling, trakasserier och diskriminering samt de åtgärder som vidtas.
- Bevaka att utredda fall av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering, där den enskilda läraren eller annan personal är berörd, följs upp.
- Bemöta elever och kollegor på ett respektfullt sätt.

Rektorn informerar övrig personal om planen vid skolans uppstart. Under läsåret utvärderar rektor enkäter och sammanställer en analys där personalen görs delaktig i analysen och de främjande och förebyggande åtgärderna. Dessa utvärderingar sker på arbetslagsträffar och vid läsårets slut.

Arbetet utvecklas genom att skolans personal erbjuds att delta i kompetensutveckling gällande planen.

Främjande arbete

Målet med skolans främjande insatser är att skapa en trygg och tillitsfull arbetsmiljö för alla barn, elever och personal. Syftet är att all personal, barn och elever både i ord och handling ska visa respekt för allas lika värde. Det främjande arbetet pågår alltid och utan förekommen anledning. Det rör skolans hela arbete - från sättet att organisera och genomföra undervisningen till sättet att tala och handla under hela dagen.

De främjande insatserna ska omfatta, enligt diskrimineringslagen, samtliga sju diskrimineringsgrunder: *kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning/variation och ålder* samt kränkande behandling.

De nya lagbestämmelserna kräver kontinuerlig uppföljning av samtliga diskrimineringsgrunder.

Det främjade arbetet handlar om hur man tillgängliggör verksamheten utifrån de sju diskrimineringsgrunderna samt kränkande behandling avseende exempelvis:

- lärmiljöer
- val av material och litteratur
- barn och elevers delaktighet och inflytande
- planering av aktiviteter
- vuxnas förhållningssätt

Utgångspunkten är att alla barn och elever ska kunna delta i all verksamhet på likvärdiga villkor oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning/variation och ålder.

Vallåsskolans främjande och förebyggande arbete i åk 4-9

Åk 4

Specialpedagogen läser in sig på extra anpassningar för de nya klasserna. Specialpedagogen gör klassrumsobservationer. Tillsammans med mentorer följer Specialpedagogen upp och utvärderar extra anpassningar en gång per termin.

Hur fungerar gruppen? Är det någon insats som behöver göras för att få gruppen att fungera bättre?

Skolsköterskan har hälsosamtal

Åk 5

Kuratorn gör klassrumsobservationer. Aktiv skola gör ett utskick till alla föräldrar angående grooming och i samband med detta arbetar även skolan med detta område.

Åk 6

Kurator introducerar arbetsmaterialet VIP. Kurator gör klassrumsobservationer.

Åk 7

Specialpedagogen läser in sig på extra anpassningar för de nya klasserna. Specialpedagogen gör klassrumsobservationer. Tillsammans med mentorer följer Specialpedagogen upp och utvärderar extra anpassningar en gång per termin.

Hur fungerar gruppen? Är det någon insats som behöver göras för att få gruppen att fungera bättre?

Skolsköterskan har hälsosamtal

Åk 8

Åk 8 åker på studiebesök till Ungdomsmottagningen. Eleverna har prao både under hösten och våren.

Åk 9

Arbete kring missbruk, mentorer ihop med förebyggande enheten samt skolsköterska och kurator.

FRÄMJANDE INSATSER

FRÄMJA LIKABEHANDLING OAVSETT KÖN

Områden som berörs av insatsen: *Kön*

Mål: All verksamhet på Vallåsskolan 4-9 genomsyras av genusperspektiv för att öka jämställdheten. Inga elever skall känna sig utsatta för diskriminering eller trakasserier på grund av kön. Alla elever har lika stort inflytande och utrymme i verksamheten oavsett kön. Vi följer upp genom frågor på trivselenkäten.

Insats: I undervisningen är vi noga med att fördela talutrymmet så att inget kön blir favoriserat. Vi bygger grupper där varje individ utvecklas och får möjlighet att nå en så god måluppfyllelse som möjligt. Bemötandet av elever sker utifrån elevens personlighet och inte utifrån könstillhörighet. Tillsammans med eleverna diskuterar och analyserar pedagogerna vilka stereotypa föreställningar om kön som kan förekomma inom hela samhället. Skolans personal arbetar för att ingen elev ska behöva känna sig kränkt verbalt med anspelning på kön. Vi är alla uppmärksamma över språkbruket och diskuterar och motarbetar ett icke önskvärt sådant, detta genom att personal på skolan skall vara vuxna förebilder. Gemensamma strategier i alla klassrum för att fördela talutrymmet. All vuxen personal på skolan uppmärksammar och motarbetar icke önskvärt språkbruk mellan elever-elever, lärare-lärare, elev-lärare.

Ansvarig: All personal

Kontinuerlig uppföljning: Uppföljning sker två gånger per läsår via den trivselenkät som kommunen skickar ut till eleverna. Resultatet behandlas i skolans olika arbetslag och ligger till grund för ett uppdaterat planarbete.

FRÄMJA LIKABEHANDLING OAVSETT KÖNSÖVERSKRIDANDE IDENTITET ELLER UTTRYCK

Områden som berörs av insatsen: *Könsöverskridande identitet eller uttryck*

Mål: Ingen ska känna sig utsatt för diskriminering eller trakasserier på grund av könsöverskridande identitet eller uttryck.

Insats: Vi ger i de olika ämnena exempel på handlingar, intressen och tillfällen där barn/vuxna skiljer sig från sina könsnormer. Målsättningen är att integrera arbetet med könsöverskridande identitet och uttryck i den dagliga undervisningen. Vi lyfter också och uppmuntrar elever i sina aktiviteter/intressen oavsett könsnormativ inriktning. I grunden är vi noga med att alla är bra som dem är och att olikheter är viktiga för att det ska utvecklas ett starkt samhälle. Vi följer upp genom frågor i trivselenkäten.

Ansvarig: All personal

Kontinuerlig uppföljning: Uppföljning sker två gånger per läsår via den trivselenkät som kommunen skickar ut till eleverna. Resultatet behandlas i skolans olika arbetslag och ligger till grund för ett uppdaterat planarbete.

FRÄMJA LIKABEHANDLING OAVSETT ETNISK TILLHÖRIGHET

Områden som berörs av insatsen: *Etnisk tillhörighet*

Mål: Vallåsskolan är en mångkulturell skola. Vi har elever från flera olika delar av världen och vi försöker att ta tillvara på, gällande exempelvis erfarenheter av olika samhällen, skolformer, religioner, statsskick och livserfarenheter. Samt möjlighet att skapa en större kunskap om och bild av omvärlden för varje individ.

Insats: Vi ser vår stora variation som en tillgång och lyfter variationen som styrkor i klassrummet samt belyser olikheter och likheter som bidrar till att alla blir representerade och känner tillhörighet i skolan.

Ansvarig: Skolledningen, pedagoger

Kontinuerlig uppföljning: Uppföljning sker två gånger per läsår via den trivselenkät som kommunen skickar ut till eleverna. Resultatet behandlas i skolans olika arbetslag och ligger till grund för ett uppdaterat planarbete.

FRÄMJA LIKABEHANDLING OAVSETT RELIGION ELLER ANNAN TROSUPPFATTNING

Områden som berörs av insatsen: *Religion eller annan trosuppfattning*

Mål: Vi lyfter både likheter och skillnader mellan religionerna utifrån ett neutralt förhållningssätt. Arbetet innefattar även olika religiösa grupper.

Insats: Vi uppmärksammar stora högtider hos religionerna som representeras i samhället/skolan. Vi skapar förutsättningar för elever att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar om respektive religion.

Ansvarig: Pedagoger

Kontinuerlig uppföljning: Uppföljning sker två gånger per läsår via den trivselenkät som kommunen skickar ut till eleverna. Resultatet behandlas i skolans olika arbetslag och ligger till grund för ett uppdaterat planarbete.

FRÄMJA LIKABEHANDLING OAVSETT FUNKTIONSNEDSÄTTNING/FUNKTIONSVARIATION

Områden som berörs av insatsen: *Funktionsnedsättning/Funktionsvariation*

Mål: I undervisningen är vi noga med att anpassa våra uppgifter så att alla elever oavsett funktionsnedsättning klarar av uppgiften, utifrån sina möjligheter. Alla elever har samma rättigheter och möjligheter oavsett funktionsnedsättning. Vi arbetar för att alla elever ska ha lika möjligheter att delta i skolans verksamhet, oavsett funktionsnedsättning.

Insats: Vid planering av skolans verksamhet beaktas konsekvenserna för elever med funktionsnedsättning. Detta sker exempelvis genom schemaplanering, speciella hjälpmedel, den fysiska miljön och dylikt. Vi har inte aktiviteter i skolan där någon exkluderas på grund av funktionsnedsättning. Vi strävar efter i så stor utsträckning som möjligt att få alla delaktiga. Gällande kognitiva aspekter av funktionsnedsättningar anpassas undervisning utifrån varje elevs behov och förutsättningar.

Ansvarig: Skolledning, pedagoger

Kontinuerlig uppföljning: Uppföljning sker två gånger per läsår via den trivselenkät som kommunen skickar ut till eleverna. Resultatet behandlas i skolans olika arbetslag och ligger till grund för ett uppdaterat planarbete.

FRÄMJA LIKABEHANDLING OAVSETT SEXUELL LÄGGNING

Områden som berörs av insatsen: *Sexuell läggning*

Mål: Inga elever ska känna sig utsatta för diskriminering eller trakasserier på grund av sexuell läggning. Vi följer upp i samband med trivselenkäten

Insats: Vi tar upp HBTQ-frågor i till exempel samhällskunskap, svenska, engelska, historia, bild och biologi. I åk 8 görs ett besök på ungdomsmottagningen, där eleverna informeras om olika sexuella läggningar bland annat. Vi tillämpar ett normkritiskt förhållningssätt i undervisningen. Vi försöker skapa förutsättningar för eleverna att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar kring sexuell läggning.

Ansvarig: All personal

Kontinuerlig uppföljning: Uppföljning sker två gånger per läsår via den trivselenkät som kommunen skickar ut till eleverna. Resultatet behandlas i skolans olika arbetslag och ligger till grund för ett uppdaterat planarbete.

FRÄMJA LIKABEHANDLING OAVSETT ÅLDER

Områden som berörs av insatsen: *Ålder*

Mål: Personal på skolan har samma förhållningssätt till elever, oberoende ålder. Vi visar på elevernas mognad/förmåga att göra rätt val och uppmuntrar detta. Alla elever ska oavsett ålder ha likvärdiga rättigheter, skyldigheter och möjlighet. Vi uppmuntrar eleverna att göra åldersadekvata val och diskuterar konsekvenser av respektive val, bland annat i arbetet med etik och moral.

Insats: Under temadagar ges eleverna möjligheter att möta elever från andra årskurser. Skapa mötesplatser mellan elever från mellanstadiet och högstadiet, exempelvis vid läxhjälp. Under vårterminen anordnas liknande dag som språkvalsdagen, där elever från högstadiet får vara ambassadörer åt eleverna i årskurs 6. Uppehållsrummet är en mötesplats för årskurserna 7-9.

Ansvarig: All personal

Kontinuerlig uppföljning: Uppföljning sker två gånger per läsår via den trivselenkät som kommunen skickar ut till eleverna. Resultatet behandlas i skolans olika arbetslag och ligger till grund för ett uppdaterat planarbete.

FRÄMJA FÖRSKOLA/SKOLA FRI FRÅN KRÄNKANDE BEHANDLING

Områden som berörs av insatsen: *Kränkande behandling*

Mål: Vi upptäcker snabbt kränkningar, ingriper och åtgärdar om sådana förekommer. Insatserna dokumenteras och följs upp. Alla i arbetslaget – elever och personal – känner varandra, åtminstone till namn. Utvärdering sker bland annat genom trivselenkät, utvecklingssamtal och i elevrådet.

Insats: Under läsåret diskuteras på klassråd tid värdegrundsfrågor, förhållningssätt vid kränkningar, mobbning och andra former av trakasserier. Vi har olika samarbetsövningar som utvecklar den sociala gemenskapen samt värdegrundsövningar som bygger på de normer och värden som vårt samhälle är uppbyggt på. Dessa jobbas med i undervisning både inom enstaka klasser, inom arbetslag och i skolan överlag. På utvecklingssamtalen tar elevernas mentor upp trivsel- och trygghetsfrågor. Skolans elever erbjuds hälsosamtal hos skolsköterskan vid ett flertal tillfällen, trivsel- och trygghetsfrågor är en del i samtalet. Varje år delas en trivselenkät ut till eleverna vid Vallässkolan 4-9. Utomstående föreläsare bjuds in två gånger per läsår.

Ansvarig: All personal

Kontinuerlig uppföljning: Uppföljning sker två gånger per läsår via den trivselenkät som kommunen skickar ut till eleverna. Resultatet behandlas i skolans olika arbetslag och ligger till grund för ett uppdaterat planarbete.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbete utgår från konkreta problem/riskområden som upptäcks i kartläggningen, till skillnad från det främjande som handlar om "värdegrund varje dag" utan det finns något särskilt problem.

Följande fas i det förebyggande arbetet handlar om att *identifiera* och *förhindra* risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Grunden för detta är regelbundna kartläggningar. Nedan följer det fortlöpande arbetet i fyra steg:

1. Undersöka/kartlägga

Vad vet vi om barn och elevers upplevelse av utsatthet på vår skola?

Första steget innebär att vi undersöker/kartlägger om det finns risker för diskriminering och kränkande behandling i verksamheten. Kartläggningen ska omfatta och genomsyras av **samtliga sju diskrimineringsgrunderna** samt **kränkande behandling**.

Undersökningen bör omfatta översyn av den egna organisationen på såväl individ-, grupp- och verksamhetsnivå.

För att få kunskap och lära kring barn/elevers upplevelse är det fördelaktigt att kombinera olika kartläggningsmetoder, kvalitativa (observation, samtal) såväl som kvantitativa (enkäter). Förslag på kartläggningsmetoder:

- Intervjuer, enkäter, husmodellen, trygghetsvandringar, fokusgrupper, observation, sociogram, utredning, hälsoenkät, filmning m.fl. utifrån barn och elevers mognad och ålder.

Resultatsammanställning bör vara uppdelad utifrån flicka och pojke. I analysen och framtagningen av åtgärder är det däremot viktigt att tänka helhetsperspektivet och ha i åtanke att diskrimineringsgrunderna ofta samverkar med varandra.

Att involvera barn och elever i undersökningen/kartläggningen och analysen är en framgångsfaktor. För att fortsatt delaktiggöra barn och elever i framtida arbete är det av vikt att resultatet av kartläggningen återkopplas tillbaka till barnen och eleverna.

2. Analysera

Efter undersökningen i steg två ska orsakerna till de upptäckta riskerna och hindren analyseras. Det handlar alltså om att reflektera, analysera och dra slutsatser om varför det ser ut som det gör.

Analysen av trakasserier och/eller kränkande behandling och dess orsaker ska utgå från en övergripande nivå. Det är viktigt att den har en bered utgångspunkt med inriktning på förhållandena i verksamheten och inte på det enskilda barnet eller eleven. Frågorna nedan skall alltså ställas i relation till verksamhetens organisation, lärmiljöer samt förhållningssätt, attityder och normer.

3. Åtgärda

I steg tre ska verksamheten genomföra förebyggande åtgärder som ska förhindra identifierade risker för diskriminering och kränkande behandling av barn och elever. Det ska framgå vad som ska göras, vem som ska göra det, när det ska vara klart samt vilka mål som ska uppnås. Åtgärderna ska bygga på årets kartläggning *samt utvärderingen från förra årets plan*. Det ska tydligt framgå på vilket sätt åtgärderna är kopplade till diskrimineringsgrunderna och kränkande behandling.

Även i denna fas är det högst fördelaktigt att involvera barn- och elever i förändringen av deras arbetsmiljö.

4. Följa upp och utvärdera

Det sista steget är att följa upp och utvärdera undersökningen, analysen och åtgärderna. När det är klart ska de erfarenheter som arbetet har gett, gå att använda i steg ett (undersökningen) i nästa cykel av arbetet med aktiva åtgärder. Förebyggande åtgärder som gett god effekt kan därmed på sikt bli en del i det främjande arbetet.

Kartläggningsmetoder: Skolans förebyggande arbete utgår från de konkreta riskområden som har upptäckts i Vallåsskolans kartläggning. Det främjande arbetet handlar om de normer och värden som finns i vårt samhälle och som skolan ska följa som ett värdegrundsarbete varje dag. Det förebyggande arbetet är sållades de eventuella problem som upptäcks, som skolan kan jobba vidare med. Arbetet handlar om att identifiera riskområdena, undersöka/kartlägga, analysera och sen åtgärda dessa. Arbetet handlar om att kunna förhindra risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Hur har barn och föräldrar involverats i kartläggningen: Eleverna genomför enkäter, genom klassråd och hälsosamtal. Alla årskullar har klassråd och två elevrådsrepresentanter. Vårdnadshavare får svara på frågor under utvecklingssamtalen kring kränkningar, mobbning, trygghet, diskriminering. Hälsosamtal genomförs hos skolsköterskan.

Hur har personalen involverats i kartläggningen: Skolans personal informeras om de olika kartläggningsmetoderna. Mentorerna tillsammans med vårdnadshavare samt elev går igenom på utvecklingssamtal kring de eventuella kartläggningar som ligger till grund för varje respektive elev. I arbetslagen diskuteras ev. kränkningar, diskriminering, trakasserier och mobbning kontinuerligt.

Resultat och analys:

Det finns en upplevelse bland eleverna att starten i de nya klasserna som skapades till åk 7 var stökig. Svårt med arbetsron under första terminen. Däremot uttrycker eleverna att de fått hjälp och stöd av vuxna runt klasserna och har ett stort förtroende för mentorerna. Under andra terminen upplever eleverna att det har lugnat sig under året som gått och att arbetsro nu oftast finns. Vid frågan hur ”du” själv är i klassrummet har många insikt i att de bidrar till att arbetsron inte alltid finns där men kan inte själva utan stöd bryta mönstret.

Det uppkom under hälsosamtal att elever uttrycker att toaletterna och att duscharna är ofräscha. Man undviker att gå på toaletterna. Där luktar, ligger papper på golven och känns otryggt. Efter idrotten är det få som duschar. Samma saker nämns där: ofräscht, luktar illa och det känns inte som en trygg miljö att vara i. Majoriteten av eleverna önskar att de i omklädningsrummen kan byta om mer enskilt samt även att det kan finnas ex. draperi eller små bås i duscharna för att kunna duscha enskilt.

De elever som har en lägre måluppfyllelse och där pedagogerna uppmärksammat detta är inte så stressade över skolarbetet. De har en plan framåt och vet oftast vad som förväntas av dem. Men de elever som ligger på högre betyg har en upplevelse av att de inte riktigt vet hur de ska behålla eller höja sina betyg. De upplever mer stress över skolarbete. Mer prestationsångest.

Skärmtiden är ofta över 4 timmar per dag. Det sista eleverna gör på kvällen och ser inte koppling till att det är svårt att sova. Många kollar av mobilen under natten för att se om det hänt något. Man är inte medveten om hur viktig sömnen är för lärandet och kroppens utveckling. Detta bidrar till att eleverna är trötta i skolan och orkar inte prestera lika mycket.

Områden som berörs av åtgärderna:

Mål: Målet är att alla elever upplever en stressfri skola där det finns en bra arbetsro samt en arbetsmiljö som är gynnsam både för elever och dem vuxna som jobbar på skolan. Vi vill att eleverna känner sig trygga och har förtroende för både kring sitt skolarbete och även om det skulle ske något som de upplever är mindre bra på skolan. Målet är dessutom att eleverna duschar efter idrotten.

Åtgärd: En åtgärd är att ha en dialog kring arbetsmiljö, studiero och följa upp detta med elever och vuxna på skolan.

Ansvarig: Skolledningen och pedagoger

Kontinuerlig uppföljning: Uppföljning sker två gånger per läsår. Resultatet behandlas i skolans olika arbetslag och ligger till grund för ett uppdaterat planarbete.

Vallåsskolans årshjul:

Augusti-september

- Genomgång av planen med all skolans personal
- Ordningsregler på skolan arbetas med i klasserna vid uppstartsveckorna.
- Elevrådsrepresentanter visar planen för eleverna.
- Föräldramöte där planen presenteras.

December

- Avstämning av arbetet med planen i utvecklingsgruppen normer och värden samt elevhälsan.

Januari-februari

- Trivselenkät genomförs i alla klasser.
- Sammanställning av elevernas trivselenkät och analys görs i varje arbetslag och lämnas till de ansvariga. Kränkingsanmälningar och åtgärder tas med i analysen.

Maj-Juni

- Personalen diskuterar fram förebyggande åtgärder utifrån analysen och sammanställer nästa läsårs Plan mot diskriminering, trakasserar och kränkande behandling. Resultatet läggs även in i kvalitetsredovisningen.

Insatser i skolan

- Vi har lektioner kring vår värdegrund kontinuerligt i alla klasser varje vecka.
- Fasta placeringar i klassrum.
- Vuxna närvarande i matsalen.
- Pedagogerna styr grupper i alla ämnen.
- Våra regler diskuteras och bryts ned vid varje läsårsstart tillsammans med eleverna. (Respektera dig själv, respektera andra och respektera egendom).
- Värdegrundsarbete genomförs undervisningen.
- Samarbete i arbetslaget kring elever som varit utsatta/utsätts.
- Samarbetsövningar sker kontinuerligt.
- Gemensamma friluftsdagar. Friluftsdagar för att främja samarbete mellan elever.
- Alltid minst en rastvakt ute.
- Vuxen i närheten av omklädningsrum.
- Rutin kring kränkningar utreds och följs upp. Anteckningar förs över kränkingsanmälningar.
- En eller två vuxna närvarande vid samtal och uppföljning.
- Trivselenkät 1 ggr/läsår (se bilaga).
- Information till vårdnadshavare när incident skett
- Elever får genom Unikum besvara på frågor kring trygghet i skolan. Dessa tas upp i samband med elevens utvecklingssamtal.
- Utvecklingssamtal 2 ggr/läsår där ev. kränkning och mobbing tas upp.
- Samarbete med kommunens sociala verksamhet vid behov.
- Språkval och hemkunskap för år 6 är i högstadiets lokaler.
- Nära samarbete med skolkurator, skolsköterska och specialpedagoger.
- Överlämnandekonferens med 3-4 och 6-7 hålls vid läsårets slut alternativt vid läsårets början.

- Skolan har skolvårdar
- Mobilförbud
- Åk 8 åker till ungdomsmottagningen
- Trygghetsvandring på skolan
- Hälsosamtal (skolsköterskan)

Fortbildning för pedagogerna inom värdegrundsområdet och Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandlingsarbete som ska utmynna i ett levande värdegrundsarbete samt att personalens kunskaper runt planarbetet intensifieras.

Modellen/bilden nedan sammanfattar arbetsgången vid trakasserier och/eller kränkande behandling mellan barn och elever.

1. Vid signal om och **upptäckt** av ev. kränkande behandling och/eller trakasserier måste personal agera snabbt genom att avbryta och påtala nolltolerans.
2. Personal **anmäler** skyndsamt händelsen till rektor eller förskolechef, som i sin tur anmäler till huvudmannen skyndsamt.
3. **Utredning** påbörjas genom samtal med berörda parter (se Intranätet för utredningsblankett och instruktioner kring hur man fyller i denna).
4. Utifrån utredning sätts relevanta **åtgärder** in för att få slut på kränkningar och/eller trakasserier.
5. **Uppföljning och utvärdering** kring insatta åtgärder görs någon/några veckor efter den inträffande händelsen.

VALLÅSSKOLANS RUTINER FÖR AKUTA SITUATIONER

1. Upptäcka

All personal ansvarar för att lyssna på elever, vårdnadshavare m.fl. och att ta deras berättelser på allvar. Vi ansvarar också för att informera till elevens mentor om det vi sett eller hört. Detta gäller både för utsatta och utsättande elevers mentorer. Personal som upptäcker kränkningar, trakasserier eller diskrimineringar ombeds skriftligen lämna information till elevernas mentorer.

2. Anmäla

Mentorerna bedömer den information de fått. Om de anser det handlar om kränkande behandling och/eller trakasserier anmäls detta till rektor via e-post och mentor påbörjar utredningsarbetet. Då elever från flera klasser är inblandade ska mentorerna samarbeta och göra denna bedömning gemensamt. Kontakta kurator om ni är osäkra kring händelsen.

3. Utreda

Mentor ansvarar för att starta utredning om kränkande behandling. Utredningen ska dokumenteras på [BUF: s blankett](#). Utredning genomförs genom enskilda samtal med berörda elever. En möjlighet är att två mentorer har samtalen tillsammans eller att man tar hjälp, t.ex. av kurator för att genomföra samtalen. Mentorer ansvarar för att informera alla berörda vårdnadshavare samma dag som utredning påbörjas. Varje enskild händelse skall utredas.

4. Åtgärda

Utifrån vad utredningen kommit fram till väljs åtgärder för det aktuella ärendet. Exempel på åtgärder är:

- Enskilda samtal med berörda elever tills situationen förbättrats.
- Ökad tillsyn på platser eller lektioner där kränkning förekommer.
- Omorganisation i och av grupper.
- Hjälpt av kurator eller annan stödinsats på individ och/eller gruppnivå.

Valda åtgärder ska dokumenteras i utredningsblanketten

5. Uppföljning

De som genomfört utredningen ansvarar även för [uppföljning](#) och dokumenterar denna. Efter avslutad utredning ska utredningsblanketten förvaras i elevakt.

Rutiner för att anmäla diskriminering, trakasserier och kränkande behandling:

- Så snart någon inom verksamheten får signaler om att ett barn eller en elev har blivit och/eller känner sig kränkt måste de agera. Det kan exempelvis vara signaler från eleven själv, andra elever samt vårdnadshavare.
- **Anmälningsskyldigheten** omfattar *alla situationer* där barn och elever upplever sig ha blivit utsatta för trakasserier och/eller kränkande behandling. Det ska med andra ord inte göras någon **värdering** av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till rektorn/förskolechefen och huvudmannen.
- Uppenbar kränkning ska anmälas oavsett om barnet/eleven anser sig ha blivit utsatt eller inte. Viktigt att påpeka att det är händelser och inte barn/elev som anmäls.
- Alla händelser där en eller flera barn/elever anser sig ha upplevt diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ska skyndsamt (**inom 24 h**) anmälas till rektor/förskolechef.
- Rektor anmäler skyndsamt (**inom en vecka**) till huvudman via [webbformulär på intranätet](#).

Anmälningsskyldigheten gäller även om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling i samband med *verksamheten av personal*. I det fallet ska även HR kontaktas.

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan på osakliga grunder behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever. Det innebär att barn/elev missgynnas av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering kan ske genom att man behandlar alla lika. Exempelvis kan skolans/förskolans regler och rutiner verka neutrala, men i praktiken kanske de missgynnar en elev på ett sätt som har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, samt ålder

Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan förskolan/skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade och upplevs som kränkande.

Barn och elev kan bli utsatt för trakasserier och kränkande behandling, av såväl personal som av andra elever.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man, flicka eller pojke.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet av pojkar på förskolan. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritids för att han är den enda killen som valt att gå med i dansgruppen (trakasserier)

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Denna diskrimineringsgrund omfattar de flesta transpersoner. Transpersoner är ett paraplybegrepp som används om människor som på olika sätt bryter mot tvåkönsnormen och samhällets föreställningar om hur kvinnor och män, flickor och pojkar förväntas vara, se ut och bete sig.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med maskara och läppglans (trakasserier)

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Religionsfrihet är skyddad i såväl internationella konventioner som i svensk grundlag.

Undervisningen ska vara icke-konfessionell, enligt skollagen. Förskola/skolan får inte missgynna barn/elev på ett sätt som har samband med barnets/elevens religion.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincents familj är med i Pingstkyrkan. Han blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt.
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av pedagogerna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Funktionsnedsättning beskriver nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga till följd av skada eller sjukdom. Funktionsnedsättning beskriver inte ett statiskt tillstånd eller hur en person är. Funktionsförmågan varierar beroende på situationen och miljön.

Som funktionsnedsättning räknas både sådant som syns, som att man använder rullstol, och sådant som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, ADHD och dyslexi.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom ”Snubbelfot”. Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en ”äcklig” storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan

hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till.
[trakasserier]

- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

- Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det.
[trakasserier]